

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

07 лютого 2018 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 8

До Ради суддів України надійшло звернення Дніпропетровського апеляційного господарського суду та судді Рубіжанського міського суду Луганської області Коваленка Д.С. що надання роз'яснень.

Відповідно частини другої статті 127 Конституції України суддя не може належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької чи творчої.

Аналогічно вказане положення знайшло своє відображення у спеціальному Законі України «Про судоустрій та статус суддів», зокрема стаття 54 визначає, що суддя не може поєднувати свою діяльність із підприємницькою, адвокатською діяльністю, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу (крім викладацької, наукової чи творчої), а також входити до складу керівного органу чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку. Крім того, відрядження на роботу до Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України, Ради суддів України не вважається сумісництвом.

Закон України «Про запобігання корупції» (стаття 25) відповідно передбачає заборону суддям займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Жоден з цих нормативних актів не містить жодних обмежень у виконанні суддями наукової, викладацької чи творчої роботи.

Крім того, питання виконання суддями вказаної роботи було предметом розгляду Конституційного Суду України. Так, у Рішенні від

06.10.10 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень законів України "Про засади запобігання та протидії корупції", "Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення" (справа про корупційні правопорушення та введення в дію антикорупційних законів)» Конституційний Суд України вказував, що оскільки питання меж діяльності суддів у викладацькій, науковій і творчій сферах повною мірою унормовано Конституцією України, законом не можуть встановлюватися будь-які обмеження права на цю діяльність, крім випадків, передбачених Конституцією України (стаття 64 Основного Закону України). Однак Конституцією України громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості (частина перша статті 54). Відповідно до частини першої статті 41 Основного Закону України кожен має право розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ці конституційні гарантії розвинуті у відповідних законах. Згідно з положеннями статті 1 Закону України "Про професійних творчих працівників та творчі спілки", статті 45 Закону України "Про освіту", статті 1 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" творча діяльність людини призводить до створення якісно нових духовних або матеріальних цінностей, яких потребує суспільство. Наукова і викладацька діяльність є видами інтелектуальної і творчої діяльності, що спрямована на одержання, поширення, використання нових знань, фахових навичок, їх практичне застосування.

Відповідно до частини першої статті 3 Конституції України людина визнається в Україні найвищою соціальною цінністю. В частині другій цієї статті вказується, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність, зміст і спрямованість якої визначаються правами і свободами людини та їх гарантіями.

Слід виходити з того, що будь-яке обмеження прав людини і громадянина повинне бути не тільки юридично обґрунтованим, а й соціально виправданим і адекватним.

Тобто визнано неконституційними положення, які обмежували викладацьку діяльність осіб, що одержують заробітну платню/грошове утримання з Державного бюджету, виключно позаробочим часом.

Разом з тим, слід відзначити, що суддя повинен надавати пріоритет здійсненню правосуддя над усіма іншими видами діяльності, як передбачено Кодексом суддівської етики (стаття 16).

Таким чином, суддя має право виконувати викладацьку, наукову чи творчу діяльність без будь-яких обмежень, якщо це не шкодить інтересам здійснення правосуддя.

Заслухавши та обговоривши інформацію члена Ради суддів України Волкової Л. М., відповідно до статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", а також Положення про Раду суддів України, затвердженого рішенням Х позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 року (зі змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Роз'яснити місцевим та апеляційним судам, що норми Конституції України та прийнятих на їх виконання Закони України не встановлюють обмежень у виконання суддями наукової, викладацької чи творчої роботи.

2. Викладацька, наукова чи творча робота судді не повинна шкодити інтересам здійснення правосуддя.

3. Роз'яснити місцевим та апеляційним судам, що відповідно до Закону України «Про судоустрій та статус суддів» не вважається сумісництвом відрядження судді на роботу до Національної школи суддів України.

Головуючий на засіданні -
голова Комітету Ради суддів
України з питань адміністрування
та організаційного забезпечення
діяльності суду

С.І. Мезенцев